

Adam Smith Problemi: İskoç Aydınlanması Bağlamında Bir Anlama Denemesi

Özet

Adam Smith yalnızca iktisat biliminin kurucusu değil, aynı zamanda moderniteyi ve onun sonuçlarını tartışan bir düşünürdür. Ona göre iktisadi hayat, hayatın diğer alanları ile ilişkili olduğundan, iktisadi düşünce de diğer düşünce alanlarından bağımsız ele alınamaz. İktisadi alan ile politik alan birbirlerinden ayıramaz. Smith'in iktisadi alan ile politik alanı nasıl ele aldığı ve onun nasıl bir genel toplum teorisi peşinde olduğunun anlaşılabilmesi için, düşüncesinin belirli bir bağlam içerisinde ele alınması gerekir. Smith, İskoç Aydınlanmasının önemli figürlerinden birisidir. İskoç Aydınlanması düşünürleri iktisadi gelişmenin yerleşik kurumlar üzerinde oluşturduğu baskı ve gerilimin uzlaşmazlığı üzerine odaklanmışlardır. Bu uzlaşmazlığa yönelik İskoç Aydınlanması bağlamında gelişen iki gelenekten söz edilebilir. Bunlardan ilki değerleri, kurumları ve politik cemaati önceleyen yurttaşlık geleneğidir. Diğeri ise mülkiyet haklarını ve özgürlüğü önceleyen doğal hukuk geleneğidir. Bu iki geleneğin etkisi altında Smith, iktisadi gelişime paralel olarak servet ile erdem, ticaret ile yerleşik gelenekler ve humanizm ile hukuk arasında ortaya çıkan gerilimi sentezlemeye çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Adam Smith, Adam Smith Problemi, İskoç Aydınlanması*

The Adam Smith Problem: An Attempt to Understand in the Context of the Scottish Enlightenment

Abstract

Adam Smith is not merely the founder of economics, he is also a social theorist who tries to explain the development of modernity and its results. He argues that because economic life is interconnected with the rest of life, economic thought is also interconnected with rest of thought. The economic and the political can not be distinguished. To understand how Smith conceives the economic and the political spheres and how he develop a general theory of society, we have to analyze the context of his thought. He is a key figure in the Scottish Enlightenment and a supporter of the Enlightenment in general. The thinkers of the Scottish Enlightenment focus on the conflict between established political institutions and the demands of economic development. In analyzing this conflict, there were two traditions in the Scottish context. One of them is civic tradition and it is concerned with the phenomenon of political community and its institutions. The other one is the natural jurisprudence tradition that emphasizes the liberty of private property. Under the influence of both of these traditions Smith attempts to synthesize the conflict between wealth and virtue, commerce and the established institutions, civic humanism and law.

Keywords: *Adam Smith, The Adam Smith Problem, the Scottish Enlightenment*

Feridun YILMAZ

1 Doç.Dr., Uludağ Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü Öğretim Üyesi, fyilmaz@uludag.edu.tr